

ЦЕНА:

За Црну Гору на годину 8
крона, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и
Српско-Хрватску на годину 12 кр
на, на по године 6 круна.
За све остале земље годишње
10 франка у злату, на по го
дине 10 франка у злату.
Претплата се прима само у
годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Председника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Правде и заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, ријешили смо и рјешавамо:

да се Д-ру Лазару Томановићу, Председнику Нашег Министарског Савјета, Нашем Министру Правде и заступнику Нашег Министра Иностранних Дјела, уважи оставка, коју је поднио на положај Нашег Министра Правде;

да се Војводи Лакићу Војводићу, Нашем Министру Унутрашњих Дјела, уважи оставка, коју је поднио на положај Нашег Министра Унутрашњих Дјела, и да се стави на расположење Књ. Владе; и

да се Јовану С. Пламенцу, Нашем Министру Просвјете и Црквених Послова, уважи оставка, коју је поднио на положај Нашег Министра Просвјете и Црквених Послова, —

а постављамо:

за Нашег Министра Иностранних Дјела, Председника Нашег Министарског Савјета Д-ра Лазара Томановића, Нашег досадашњег Министра Правде и заступника Нашег Министра Иностранних Дјела;

за Нашег Министра Унутрашњих Дјела Јована С. Пламенца, Нашег досадашњег Министра Просвјете и Црквених Послова; и

за Нашег Министра Правде и заступника Нашег Министра Просвјете и Црквених Послова Д-ра Секулу Дрљевића, досадашњег вршиоца дужности начелника Министарства Правде.

Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 2. априла 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Председник Министарског Савјета,
Министар Иностранних Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. Кр. В. Књаз Господар, и Њихова Краљ. Височанства Књаз Нашљедник и Књагиња Нашљедниковица и Њихова Височанства Књаз Петар и Књагињица Ксенија допутовали су с Ријеке на Цетиње.

ЗАПИСНИК XXVI РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
држане 16. јануара 1909. год.

Председавао председник

М. Ђукановић

Секретар

С. Драговић

Почетак у 2½ сата послје подне. Присутни су сви чланови владе, као и њен повјереник Јовановић. Сједницу је отворио председник Ђукановић.

Записник је XXV редовног састанка прочитао секретар Петровић и он је примљен без примједбе, а 2 жалбе Мија Војновића с друштвом из Пиве као и једну Ивана Драговића из Вељег Брда прочитао је у изводу секретар Драговић и оне су упућене надлежном одбору на проучавање.

Председник Ђукановић, затим, пита Скупштину: да ли је вољна, да се у цјелини прочита изјава народног посланика Кр. Поповића односно неповјерења да тог му од стране Љешкопољаца?

И. Кайић противан је, да се Поповићева изјава чита, већ ако што има — вели — нека дође и усмено каже, што је и Скупштина одобрила.

Кр. Поповић улази у Скупштину кад ова одбија читање његове изјаве, и добив ријеч, говори у смислу оног, што је у изјави био написао. Вели, да је у смислу чл. 60. Устава и иначе по парламентарној пракси у цијелом свијету изјављивање неповјерења посланику апсурдно, напомињући, да њега то не љути нити му худи, али да је општа ствар тиме пренебрегнута. Даље излаже, како је постала изјава неповјерења, тврдећи, да је то дјело љешкопољског командира Пера Раичевића, који је, повратив се нешто прије с Цетиња онамо, ишао од села до села кроз племе, призивао војне главаре и кметове и агитовао, да му се неповјерење изјави, служећи се неистином о његовом посланичком раду и не штедећи при том ни имена неприкосновених личности. Кад, вели, у томе није успио, Раичевић је повукао на Цетиње све војне старјешине из племена са још неколико људи, изјављујући, да је наређено, да дођу и изађу пред Господара, али кад су ту дошли, да су главари сељане упућивали, да они без њих Њему иду, што они нијесу хтјели, већ с тога, а и кад их Господар није хтио примити, корпоративно роптали су на главаре, што су их обманули. Послије свега тога — вели даље — јавља се изјава непотписана бар од оних, који су дошли били овамо, но са 18 потписа, које говорник истиче као нетачне, наговјештајући, да ту има и иначе и оних, који нијесу ту ни били, а да је један чак и двапут потписан. Тврди да су за све ове теревенке знали и министри војни и унутрашњијех дјела, па да нијесу ништа предузимали против војних и управних власти у љешкопољској капетанији. Надаље је говорник истакао због чега је и од кога ова ствар импровизирана, као и зашто он са друговима опструира, тврдећи, да му је рад исправан и на добро Господара и Домовине, увјерен, да ће се са њиме сложити и његови бирачи.

И. Кайић протестује против изјавних Поповићевих навода.

Ј. Дрљевић налази да Поповићу није требало дозволити, да говори, пошто предмет, о ком говори, није на дневном реду.

Председник Ђукановић вели, да се с овим ишло на то, да би се Поповић саслушао, пошто већ његова изјава није могла бити прочитана.

Пријешло се на дневни ред, на којему је као 1. тачка: претрес законског пројекта о предаји јавном саобраћају Барског Пристаништа као слободног. За изјављивањем је столом изјавио кадија Карађузовић и прочитао је пројект па изјештај, којим се овај прима и у свему одобрава.

Министар финансија и грађевина Д. Вукотић истиче како економски развој Црне Горе за пошљедних тридесет година дана њена мирног живота није могао коракнути онако као код других народа, наглашујући њене ратне прилике, које јој то развије нијесу омогућавале за дуг низ година; затим се дотиче значаја Барског Пристаништа, указујући на досадање радове учињене на истом, као и у вези с овим на предавање саобраћају железнице Бар—Вир. Вријеме је, вели, да обратимо пажњу на овај рад, о чему говори поднесени законски пројект, завршујући, да полет трговине и економски преображај захтијева, да се он прими.

Др. Радловић послје говора министра Вукотића нема што више да каже, већ само констатује да чин отварања

слободног Барског Пристаништа јесте једна културна у економском смислу богата тековина, како за Црну Гору, тако ако Бог да, и за братску нам краљевину Србију, ушљед чега мисли, да ће се и сви посланици с њим здружити и довести: Слава црногорским борцима, који су проливали своју драгоцјену крв при освајању Бара, кличући: да живи врховни командант црногорске војске наш Узвицени Владар Књаз Никола, чему се и Скупштина једнодушно одазвала!

Живко Драговић вели, да је Црна Гора до тридесетих година водила борбу с људима, трошећи своју снагу за слободу, док на овамо колико толико живи мирно и води борбу против природе, да је себи на своју корист потчини, помињући за примјер мрежу створених путева и др. Прелазећи по том на нашу тековину створену добијањем Бара прије тридесет година, вели, да је та тековина до сада за нас била мртва због наших економских и других прилика. Помиње даље значај железнице Бар—Вир, као и значај слободног Барског Пристаништа, чијим ћемо, вели, отварањем дати могућност развијању и саме вароши Бара, не сумњајући, да ћемо ту кроз кратко вријеме виђети дивну и напредну приморску варош. Са највећим ће задовољством дати свој глас за овај законски приједлог, увјерен, да ће то учинити и остали посланици.

Изјавио кадија Карађузовић говори и као посланик и као грађанин вароши Бара. Одавно је, вели, у народу речено: „Нема Бара до цара“, али то се до сада могло рећи по његовој дивној природи а не и по његовом уређењу. Са задовољством констатује, да се Бар уређује, благодарећи заузимању нашег Узвишеног Књаза Господара. Завршујући свој говор, вели, да Скупштини и дужност налаже не само да прими овај законски приједлог, него и да књ. Влади препоручи, да опет нашим видимо и наш негдашњи незаборављени Хај и Хехај.

Председник Ђукановић, оглашујући, да је претрес исцрпљен, ставља на гласање овај законски приједлог и он је једногласно у начелу примљен, као и у појединостима усвојен онако, како га је Влада предложила, и послје чега је дао 15 минута одмора, а иза овог наставио прекинуту сједницу.

Пријешло се на 2. тачку дневног реда: претрес изјештаја финансијског одбора о накнадним и ванредним кредитима у 1908. г. За изјављивањем је столом изјавио кадија Г. Протић, и прочитао је одборски изјештај, којим се Скупштини предлаже, да суму од 37.304-59 кр., већ расходовану на основу закона о буџету узме к знању, а истовремено да усвоји законски пројект о накнадним и ванредним кредитима утрошеним на појачање недовољно предвиђених кредита, на тамо побројане буџетске партије и за подмирење неодољивих државних потреба предвиђених буџетом за 1908. г., — што је и Скупштина у начелу примила послје говора изјавиоца Протића, који је попријате одборски изјештај и утврдио, да су се неки кредити — одређени буџетом за 1908. г. заиста показали недовољним, ушљед чега су у тој години учињена извесна прекорачења, како буџетска, тако и ванбуџетска ушљед прошлогодишњих ванредних прилика. Такође је изјештај и у појединостима примљен, као и на коначном гласању.

Пријешло се затим на 3. тачку дневног реда: претрес изјештаја финансијског одбора о владиним приједлозима за помоћ: фамилији Илије Бољевића и удовицама: попа Ђока Пејовића, Трифуна Лабана и Сава Пејовића. За изјављивањем је столом исто изјавио кадија Гавро Протић и он је прочитао одборски изјештај, којима се уважавају горњи приједлози онако, како их је и влада предложила, с повећањем на 360 круна годишње помоћи за удовицу попа Ђока Пејовића, — што и Скупштина усваја.

Сједница је закључена у 5 сати послје подне, а идућа ће се накнадно заказати.

Секретар
С. ДраговићПредседник
М. Ђукановић

Претплата се шаље поштом, само у непо-
средно администрацији „Гласа
Црногорца“ на Цетиње, а коме
је наручије, г. Вељку Рамада-
новићу, К. Ц. агенту у Нотор.

Дописа се шаљу Уредништву.
Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сва
ку ријеч или за број од пет
цифара по 4 пара за први
пут, а за сваки даљи пут по
2 пара.

ЗАПИСНИК XXVII РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 18. јануара 1909. г.

Председавао председник

М. Ђукановић

Секретар

С. Драговић

Присутни су били г. г. министри: Председник Министарства Д-р. Л. Томановић, министар унутр. дјела В. Л. Војводић, министар просвјете и цркв. послова Ј. Пламенац.

Почетак у 3 часа по подне. Сједницу је отворио председник г. Марко Ђукановић.

Записник XXVI ред. сједнице прочитао је секретар г. Сава Драговић, и он је усвојен без примједбе.

Секретар Д. Петровић прочитао је у изводу молбе Сридана М. Ђелице, Тодора Ш. Вуисића и Викторије Хаџопуло, које су упућене одбору за молбе и жалбе.

Председник позива Скупштину да саслуша један указ Њ. Кр. Височанства Књаза Господара.

Секретар Д. Петровић прочитао је указ Њег. Кр. Височанства Господара, којом се овлашћује министар унутр. дјела да Нар. Скупштини може поднијети на претрес и рјешење предлог, да се Перу Лотспару даде у замјену за два обећана му рала земље свота од четири стотине круна.

Скупштина је читање овог указа саслушала стојећи и одазвала се са „Живио!“

За тим се је прешло на дневни ред: изјештај одбора за молбе и жалбе.

Изјавио кадија Карађузовић прочитао је изјештај одбора по молбама и жалбама Јована Мићуновића с друштвом из Рудина; Јока М. Милетића испред општине папратничке из Горње Црнице; Стевана О. Булајића испред сељана јабучких с Грахова; капетана Јанка Јовановића с друштвом из Ђелица; и кмета Милоша Живаљевића с друштвом испред села Бокова, — за које одбор предлаже да се у смислу чл. 100. чл. 6. у вези са ал. 4. закона о посл. реду у Нар. Скупштини преко истих пријеђе на дневни ред.

По читању изјештаја одборског по жалби официра Јована Мићуновића с друштвом из Рудина, што им није дозвољено грађење школе, — нар. посланик Милосав Николић затражио је да се прочита њихова жалба у цјелини прије него што се г. министар просвјете изјасни у чему је та ствар.

Министар просвјете Ј. Пламенац истиче да одговорност министрова у Нар. Представништву може доћи у питање само тако, ако се тачно цитирају прописи и параграфи законски, о које се је он огријешо. Не улазећи дубље у ову ствар тражи само да му се изнесе у чему се је он у овом случају огријешо у закон?

Изјавио кадија Карађузовић наглашава, да је изјештај одборски по овој жалби доста опширан; али при свем том, ако је Скупштина вољна, нема ништа против тога, да се та жалба и у цјелини прочита.

Скупштина је на питање председничко-во ријешила, да се та жалба прочита у цјелини и изјавио кадија Ристо Бошковић прочитао ју је.

По читању ове жалбе нар. посланик Милосав Николић, с обзиром на важност овог питања, мишљења је да Нар. Представништво у споразуму с г. министром просвјете треба да изашље опет једну комисију на лице мјеста да ту ствар извиди.

Министар просвјете Ј. Пламенац истиче, да би се такво ријешење Нар. Представништва косило са јасним прописима закона о народним школама. Опет наглашава, ако ко има да изнесе какву незакониту његову радњу у овом питању, нека то овдје изнесе.

Председник ставља на ријешење ову жалбу као и остале жалбе, по којима одбор предлаже да се пријеђе на дневни ред.

Скупштина је усвојила изјештај одборски да се преко свих ових молби и жалби пријеђе на дневни ред.

Изјавио кадија Р. Бошковић чита изјештај по молби Јова Љепаве, који моли да му се урачуна у године службе

вријеме од 1. маја 1872 год. до 15. маја 1880. год., које је провео на страни. Одбор предлаже да се Јову Љенави уважи за пензионера вријеме од 1. маја 1872. до 15. јуна 1876., као вријеме од 1. октобра 1878. до 1. марта 1880 год., које је провео у учитељској служби у Мостару, с тим да за све то вријеме накнадно унесе у „пензионери фонд“ законом прописане улоге, а да се од потраживања да му се и ратне године урачунају у године за пензију, одбије.

Скупштина је ову молбу уважила по предлогу одборском.

Извјестилац Р. Бошковић чита извјештај по молби Катарине Ђурашковић, учитељице из Улциња, која моли да јој се уваже у године државне службе пет година које је провела као општинска учитељица у Подгорици. Одбор предлаже, ако је већ раније оваква пракса била, да јој се ове године уваже с тим, да накнадно унесе у „пенс. фонд“ законом прописане улоге.

Народни посланик Ђуро Дрецућ говори у прилог уважења ове молбе.

Скупштина је ову молбу уважила по предлогу одборском.

Председник објављује да се прелази на другу тачку дневног реда: извјештај одбора за оцјену посланичких предлога.

Извјестилац одборски Ђой Пиро Јовановић прочита извјештај одборског о предлогу г. г. Благоја Хаџића и Риста Јокановића да се отвори пошта на Горанско.

Ристо Јокановић моли Скупштину да прими овај предлог.

Скупштина је одлучила да се поменути предлог прими по предлогу одборском.

Извјестилац Ђой Пиро Јовановић прочита извјештај одборског о предлогу пона Крста Томовића, да се отвори варошица на Вериши у Лијевој Ријеци.

Ђой Крсто Томовић износи разлоге о умјесности својег предлога, молећи Скупштину да га усвоји.

Извјестилац Ђой П. Јовановић брани одборско мишљење, наводећи како у земљи има много варошица које су отворене без стварне потребе, па сад оскудијевају у многоме.

Председник ставља на гласање извјештај одборског о поменутом предлогу и Скупштина усваја мишљење одборско.

Председник затим закључује данашњу сједницу с тим, да ће другу заказати објавом на скупштинској згради.

Сједница је закључена у 4^{1/2} часа послје подне.

Секретар	Председник
Д. Петровић	М. Ђукановић

Сила над правом

Кад је пристанком Великих Сила на анексију Босне и Херцеговине смирена балканска криза, енглески „Дељи Телеграф“, који је био најжешћи поборник српског питања, донио је шљедећи чланак:

„Рат је коначно избјегнут. Зашто се сви добри и поштени људи не радују томе? Опет је један мали народ подлегао јарму наметнутог му од стране једног циновског сусједа. Кад би Европи фалила савјест, а не само морални осјећаји, те не би могла погледати иза овога тренутка, људи би могли бити задовољни једним рјешењем које је од толике користи по њихове материјалне интересе. Ако у умовима озбиљних људи има више бојазни и нерасположења но ма у ком тренутку од како је извршен онај одважни чин, који затресе Европу у првим данима октобра мјесеца, то је зато, што је прави морал оне дуге кризе кроз коју је Европа прошла тако јасан, да га и онај који трчи може читати. Сви психолошки ефекти хашке конференције и њој шљедећућих уговора потпуно су разорени. На очиглед цијеле цивилизације скалање сата помјерене су наатраг.“ „Концерат“ је престао постојати. Стегнути антагонизам заузео је његово мјесто. Покушаји Енглеске, Француске и Русије да уведу поштоване међународних уговора претрпјели су један страشان пораз. Ми знамо један пут за свагда да у моралном смислу Европе нема. Вјера јавности у уговоре слоњена је; јавни закони погажени су; доказано је да уговори од овога часа чим престану представљати праве интересе уговарајућих страна не вриједе ни колико харија на којој су написани. Ни

један народ нема она права, која не може бранити својом сопственом снагом. Ни једна нација нема никакве сигурности за ма шта, што цијени осим своје оружане моћи, којом брани своје интересе и разрачунава се за своја потраживања. У двадесетом стољећу ми смо се вратили оном добром старом правилу „најпростији је начин да они узимају, који су моћнији, а чувају који то могу.“ Идеалисте, који су противни оружању у слободном друштву, у ствари раде на томе, да триумфује оно, што они толико мрзе. Истина је, да се већина јавних погрешака оснива на недовољном познавању историје. Макиавели је био први, који је систематски проповиједао доктрину сопственог интереса. Од његових дана, па све до данас ни један други закон на свијету није с много у рачун узимао. У седамнаестом вијеку разумијевали су то и највећи умови. Једном написа један амбасадор тога времена „восак и пергаменат није су јачи од ланаца начињених од сламе.“ Послије реформације подијељени протестанти Њемачке неколико пута чинили су онај судбоносни корак, примивши помоћ Француске. Резултат је био један цинички систем тампе и размијења, једно неморално дипломатско трговање, које се генерацијама и генерацијама продужаваше, док Лудвиг четрнаести напашљетку отимачки не узме Штрасбург у времену мира. Била је једна нација, која вјероваше уговорима. То су били Холанђани. Њихов је положај лично нашем. Они су још били ненадмашени у богатству с главе на главу, но напашљетку испријечише се пред њих већи и уједињенији народи. Они имађаху у својим рукама већи дио свјетске, морем носене трговине. Али њиховој морској надмоћности почеше пријетити ривали. Стање њихове војске не одговараше дефанзивним потребама измијењених прилика. Међутим Холанђани су вољели јако развијени партијски систем. Они имађаху своје демагога са неограниченом вјером у врлину фраза. Они имађају своје „економисте“ — дакле све оне најскупље луксузе, које један народ може себи у политици дозволити, који умањавашу сваку опасност и разораваху све припреме. Они склопише уговоре са свима сусједним државама и приписаше велику важност усменој сигурности. У часу кризе Холанђани као што један савремени посматрач примијети, били су много „изненађени“ видевши да сигурност на хартији не вриједе ништа у међународним пословима. Они пропадоше као велика сила из узрока што су мислили, да послје оних очајних и славних борби из којих је никла њихова народна егзистенција, они је могу јевтино одржати и ако су је тако скупо купили. Судбина Берлинског Уговора завршије листу — за сада. Берлински Уговор је сада на кончиће иSCIЈЕПАН и свијет има пред собом једну огромну истину. У међународним пословима „нема више закона“. Интерес је једини основ здружавања. Сила је једина сигурност. Само алијанције потпуно наоружаних ортака имају вриједности, а прије или послје сваки је народ изгубљен, који се ослања на шта друго осим на своју сопствену снагу.“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Високо одликовање. Њ. Кр. В. Књаз Господар благоизволио је у знак високог признања за заслуге за Пријесто и Домовину, одликовати првијем степеном Данилова ордена г. В. Лакића Војводића, министра унутрашњих дјела на расположењу.

Њ. Кр. В. Књаз Господар благоизволио је одликовати г. Јова Голијанина, трговца у Никшићу, III степеном Данилова ордена.

Црвени крст. Друштву Црногорског Црвеног Крста стигли су даље ови прилози: Трифун Јањић кр. 3.; Пуран Пејановић, Живко Р. Томић, Павле Ускоковић, Марко Б. Кажига, Милош Т. Раичковић, Бошко П. Вукчевић, Никола С. Стојановић, Мујо Перовић, Марко К. Тергић, Ладе К. Тергић, Ристо Ђ. Рашовић, Кићо Ђ. Рашовић, Саво К. Вукашиновић и Нешо С. Радовић, сви по кр. 2.; Шћепан Јањић, Милан Јањић, Новак Јањић, Јован Јањић, Мијајло Јањић, Ђорђија Јанковић, Велиша Јанковић, Љубо Јанковић, Маријан Јанковић, Неђељко Ласица, Новак М. Стојановић, Перо М. Стојановић, Томо Г. Кажига, Филип П. Вукчевић, Митар Ђ. Ђуришић, Јоко М. Раичковић, Богдан Р. Ђуришић, Митар С. Стојановић, Ђоко Ђ. Вукчевић, Илија М. Вукчевић, Саво Б. Марковић, Крсто Т. Станић, Илија М. Вукчевић, Симо Н. Ђањевић, Марко Ж. Ђањевић, Лазар Ф. Вукчевић, Лазар П. Вукчевић, Никола П. Вукчевић, Иљо Тергић, Живко Тергић, Јово Н. Мараш, Марко Н. Мараш, Крсто Ј. Мараш, Мило С. Мараш, Нешо Ђ. Рашовић, Машо И. Рашовић и Васо М. Радовић, сви по 1 круну; Стеван П. Вукчевић 80 пара; Илија Ј. Станић, Јоко Ф. Вукчевић и Раде А. Мараш, сви по 60 рп.

ТЕЛЕГРАМИ

Мљеци, 30. марта. Њемачки канцелар Билон стигао је овамо. Мало послје његова доласка дошао је у Млетке и министар Титони из Рима и посетио Билова. У вече се је Титони вратио у Рим.

Цариград, 31. марта. Ситуација је озбиљна. Војска се је побунила, а народ је с њом. Чете су опколиле парламенат, али не сметају посланицима да улазе унутра. Већи дио гарнизона изгледа да се је побунио, а међу њима и стријелци из Солуна. Министар војни располаже само са неколико баталиона и батерија. Шеикулислам преговара с побуњеницима, који између осталог траже и дјелимичну промјену министарства. До сад није још било нигдје великог крвопролића, осим неколике жртве међу којима и два официра, и то ушљед употребе оружане силе. Мисли се, да је либерална унија или унија Мухамеданаца изазвала ову побуну.

Цариград, 1. априла. Председник парламента поднио је оставку, исто тако и велики везир и цијела влада, чије је оставке Султан примио. Очекује се, да ће Ђамил-паша или Саид-паша постати велики везир, а Назим-паша министар војни. Један посланик, за којег се држи да је велики присталица Младо-Турака, вечерас је убијен од војске. Велике масе војника марширају за Стамбол и натраг, неке чете су без официра, а неке с официрима за које изгледа, да их нагонне војници да с њима иду.

Цариград, 1. априла. Маршал Еден-паша, главни заповједник у грчко-турском рату, наменован је за министра војног. Кад се је кароцом возио од Иљдиза за Стамбол, био је праћен великом војском и музиком. Изгледа да је војска с њим потпуно задовољна. Први секретар Султанов прочитао је пред парламентом ираду, којом Султан усваја оставку владину, а нова влада ће се брзо образовати. Предузете су мјере за одржање мира и реда и за добростане земље; сви војници који су имали учешћа у побуни, биће помиловани; Турска је царство Мухамеданаца и Султан наређује да Шеријат буде поштован, а да се трупе повуку у своје касарне. Ово је саопштење примљено великим одобравањем и клицањем: живио Султан!

Тврди се, да је министар правде убијен, министар морнарице рањен, а министар војни заробљен. Према разним вијестима до сада има 17 убијених, и 30 рањених; побуње-

ници спречавају пролаз улицама које воде к парламенту, спремајући се да ту проведу ноћ.

Берлин, 1. априла. Царски пар отпутовао је за Млетке.

Цариград, 1. априла. Турски листови потврђују, да је министар правде убијен, за кога се држало, да је председник парламента Ахмет-Риза-беј. Исто тако потврђују да је министар морнарице рањен; да је убијен и посланик Махомет Арлсан, за кога се држало да је Хусеин Џахид, главни уредник „Танин-а“.

Цариград, 1. апр. Тевфик-паша постављен је за великог везира, а а Ислам Кемал, вођа Арбанаса, забрањен је за председника парламента. Шеикулиман остаје исти и даље. Многобројни Младо-Турци нестали су; елементи старо-турски, конзервативци и клерикалци изгледа да су потпуно побједили и укопали режим младо-турског комитета. Данас овдје влада мир.

Цариград, 2. априла. Јуче у 4 сата по подне било је свечано постављање великог везира. У царском се ферману каже, да се услед оставке цијеле владе повјерава достојанство великог везира Тевфик-пашини и наглашава се, да је Султанова најживља жеља, да се још више поштују одредбе светог закона Шеријата, да се чува Устав и одржи ред. Синоћ око осам сати била је варош сасвим мирна. Пуцњава и друге манифестације, које су трајале цијели дан, престале су. Број убијених и рањених од јуче, превазилази стотину; многобројни официри били су злостављани, рањени и убијени, или су заробљени, или се гдје-год крију. Разна злостављања и освете продужиле су се и данас, и страхује се да ће се исти догађаји пренијети у унутрашњост. Побуњеници су јуче послали проскрипциону листу, која садржи око 100 војних и грађанских особа, међу њима и бившег великог везира и за које се тражи да буду стријељани или њима изручени. Постоји нада, да ће умирени побуњеници одустати сада од овога захтјева. Министар финансија укинуо је забрану извоза жита и сточне хране.

Мљеци, 2 априла. Њемачки цар и царица и принц Оскар, дошли су у подне. Дочекани су одушевлено на станици од Билова и војних и грађанских власти. Укрцали су се на свој брод „Хоенцолерн“.

Цариград, 2. априла. Сензационе вијести, да су Јевропљани у опасности, неосноване су. Војска се враћа у касарне у гомилама и без официра, једнако пуцајући од радости ушљед ираде, којом је саопштена промјена владе. Пуцњава је трајала један час и по и проузроковала велико узбуђење и страх, јер се мислило да почиње бој између побуњеника и војске.

ОБЈАВА

Овим се извјештавају сви црногорски поданици, који се налазе у Америци, да никако свој уштеђени новац не шаљу у домовину преко тамошњих мањих новчаних завода нити да га код истих остављају на приплат, јер ови нијесу довољно сигурни, већ нека то само чине код познатих великих новчаних завода у Америци тражећи, да им се новац упуту у Црну Гору у новчаном писму, а не упутнициом.

Наши поданици, који се не буду држали овог савјета излажу се опасности да штетују своју зараду, као што су је досад већ многи штетовали.

Препоручује се свима онима, који имају својих у Америци, да их савјетују да са опремањем новца раде као што је горе изложено и да се особито чувају да своје уштеде повјеравају људима, који им под видом братства и патриотизма нуде своје услуге.

№ 438. Из канцеларије Књ. Министарства Иностранних Дјела, од 7. марта 1909 год. на Цетињу.